

Metodická podpora INSPIRATIVNÍ LEKCE PRO PRÁCI VE ČTENÁŘSKÝCH KLUBECH

Dítě je dítě autorek Brigitte Weningerové a Eve Tharletové je kniha velkého formátu, krátký text tištěný větším písmem je doplňkem dvoustránkových barevných ilustrací. Kniha je možné přečíst celou v rámci jedné klubové schůzky. K samostatnému čtení je ideální pro začínající čtenáře.

Děj:

Dvě žabí mláďata jsou opuštěna rodiči, zoufale kvákají, až si jich všimnou paní Kosová, pan Krtek a pan Ježek. Rádi by jim pomohli, ale jsou bezradní, protože jejich způsob života je od žabího zcela odlišný. Teprve myší maminka neváhá a ke svým pěti vlastním dětem přibere i žabičky, protože „je to přece tak prosté – dítě je dítě a všechny děti potřebují střechu nad hlavou, místo na hraní, dobré jídlo a někoho, kdo je má rád“. Kos, krtek a ježek nejdříve myšku varují před obtížným úkolem, ale nakonec jí pomůžou se o opuštěné žabičky postarat.

Úvodní informace:

Čtenářská lekce byla připravena pro členy čtenářského klubu 2 ZŠ Sázava. Klub navštěvuje 7 žáků 3. třídy a 3 žáci 2. třídy. Pouze 3 členové čtou bez obtíží. Lekce byla rozdělena do dvou částí, z nichž každá byla realizována na jedné klubové schůzce, a pro každou část byly stanoveny jiné čtenářské cíle.

1. část lekce

Cíle:

- 1) Děti při hlasitém čtení používají některé čtenářské strategie (předvídání, vyjasňování, hodnocení)
- 2) Děti po přečtení textu vyberou úryvek. Vysvětlí, čím je úryvek zaujal.

Návrh průběhu lekce:

Aktivita před čtením

Ukážeme dětem obálku knihy a vyzveme je, aby předvídaly, jaký příběh asi skrývá. K předvídání je možné využít obrázků i název knihy. Jednotlivé odpovědi dětí zaznamenáváme na tabuli a nijak je nekomentujeme. Žádáme děti, aby svůj názor zdůvodnily.

Aktivita během čtení

Přečteme si společně příběh, při čtení se lektorky střídají s dětmi. Každé dítě má tentokrát k dispozici okopírovaný text, který bude potřebný také pro následnou aktivitu, a může tak sledovat tok textu. Lektorka určuje délku čtených úryvků podle čtenářské úrovně jednotlivých dětí. Text je jednoduchý, neobsahuje žádná neznámá slova. V části, kde se hovoří o potravě jednotlivých zvířat, si vyjasníme, čím se živí žába, ježek, krtek a kos.

Aktivita po čtení

Po dočtení se vrátíme k návrhům, které vzešly z předvídání dětí, a porovnáme je s tím, co se v příběhu opravdu stalo. Příběh společně s dětmi shrneme a zeptáme se dětí, jak hodnotí chování jednotlivých postav – proč měli kos, krtek a ježek obavy, že se o žabičky nedokážou postarat?, jaké měli důvody?, proč myška žabičky okamžitě přijala?, jak se pak zachovala ostatní zvířátka? atd.

Realizace a postřehy:

Předvídání děje z obálky knihy patří mezi oblíbené aktivity, které vždy motivují ke čtení či naslouchání příběhu. Všechny děti z našeho klubu také velmi rády hlasitě čtou. Při vyjasňování vyšlo najevo, že některým dětem není úplně jasné, čím se které zvíře živí. Po dočtení jsme příběh shrnuli pomocí návodných otázek. Děti reagovaly dobře, byly aktivní.

2. část lekce

Cíle:

- 1) Děti shrnou příběh – odliší začátek, zápletku a konec příběhu a určí postavy (ústně a písemně v pracovním listu).
- 2) Děti odhadnou důvod zmizení rodičů žabek, děti odhadnou pokračování příběhu (písemně vlastními slovy – pracovní list)
- 3) Děti diskutují nad posláním příběhu

Návrh průběhu lekce:

Společně s dětmi si připomeneme příběh, který známe z minulé schůzky. Vysvětlíme dětem, že u příběhu můžeme určit hrdiny a rozlišit začátek, zápletku a konec. Vyzveme děti, aby tímto způsobem příběh nejprve ústně rekapitulovaly. Rozdáme dětem pracovní listy. Děti individuálně odpovídají na otázky vztahující se k ději příběhu, ale směřující i za text. Mají prostor k vyjádření vlastního názoru a vlastní verze pokračování příběhu. Poté přečteme jednotlivé verze. Rozvineme diskusi na téma pomoc bližnímu, jinakost, nezištnost atd., převedeme téma na svět lidí (adopce atd.).

Realizace a postřehy:

Děti si příběh dobře pamatovaly z minulé klubové schůzky, a tak jim určení hrdinů ani shrnutí příběhu pomocí dějové osy nečinilo žádné potíže. S vyplňováním pracovního listu bylo nutné pomoci žákyním 2. třídy, ostatní si poradili sami. Z pracovních listů mj. vyplynulo, že některé děti nemají ideálně nastavený žebříček hodnot a jsou pro ně přeci jen nejdůležitější materiální statky.

Děti velice zaujalo porovnávání různých verzí pokračování příběhu – žádné dvě nebyly stejné a některé děti se vyjádřily poměrně obsáhle, všechny ale vycházely z příběhu a logicky na něj navázaly. Velmi zajímavá byla závěrečná diskuse. Všechny děti hodnotily kladně čin mámy myšky, chápou nutnost pomáhat slabým a opuštěným. Překvapila je paralela se světem lidí a následná debata o adoptcích. Téměř každý by si prý přál, aby mu rodiče adoptovali nějakého sourozence.

Lekci připravily a s dětmi ze Čtenářského klubu Sázava 2 realizovaly Halina Brošová a Alžběta Ingrová